

Úvod do metodologie historického výzkumu

FAVBKa100

Mgr. Šárka Gmíterková, Ph.D.

30. 11. 2019

V případě (nejen) webových zdrojů

- Vždy dohledávat autora příspěvku/článku a datum publikování
- Formální pravidla FAV nenabízejí pevný rámec pro citaci webových zdrojů typu komentářů na sociálních sítích, komunitních webech, diskuzních fór či platform pro sdílení fotografií či krátkých videí. Forma bibliografického zápisu zdroje tedy bude vždy upravena s ohledem na dané téma, ale musí být v souladu s duchem katedrové formální úpravy.
- Pokud je autor známý pouze pod šifrou, lze ji ponechat.
- V případě starších tištěných textů případně konzultovat rozličné slovníky novinářských šifer.
  - Například: VOPRAVIL, Jaroslav Stanislav. Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře: (anagramů, kryptonymů, značek, jmen původních, přijatých, dvojitých, polatinštělých atd.). Praha: SNP, 1973.

Elektronické databáze

- ▶ Používejte AND pro kombinaci klíčových slov a frází
  - ▶ Příklad: Biopic and French and History
- ▶ Používejte zkrácené tvary s pomocí hvězdičky, a otazníky, abyste dostali všechny tvary slov
  - ▶ child* and film
  - ▶ globali?ation and cinema
- ▶ Dá se hledat nejen s pomocí klíčových slov, ale také předmětů (subjects)
- ▶ Snažte se si představit nejrůznější způsoby, jak by se dalo vyjádřit to, co hledáte, dokud nevyčerpáte všechny možnosti. Pro co nejpřesnější výsledky dávejte slova do závorek a použijte OR
  - ▶ (AIDS or HIV) and (television or movies or cinema or motion pictures)
- ▶ Pokud hledáte konkrétní článek, pak celý jeho dejte název do uvozovek

Historický pramen

- Historický pramen = cokoli, z čeho lze získat poznatky o minulosti.
- Tradičně jsou za ně považovány texty a artefakty hmotné kultury, s inovacemi v historické vědě se představy o tom, co může být považováno za pramen, nadále rozšiřují (např. výpovědi pamětníků).
- V dějepisectví se tradičně odlišují prameny od (sekundární) odborné literatury, přičemž nadřazené jsou primární prameny nad sekundární literaturou >> pramen mohl o minulé realitě vypovídat přímo, zatímco sekundární prameny (historické knihy) zprostředkovaně, tj. až s pomocí historikovy kombinační práce.
- X Samotná archiválie, nabírá svůj význam až ve chvíli, kdy ji zasadíme do nějakého většího celku.

Badatelna

Badatelský řád

Ceník služeb

Digitální badatelna/archivní soubory on-line

Formuláře

Seznamy archivních pomůcek

Služby poskytované badatelnou

Vyhledávání a objednávání archiválií ke studiu

Z fondů a sbírek NA

21

22

Seznamy archivních pomůcek

— **Aktuální přehled archivních pomůcek k fondům a sbírkám** (PDF – 86 kB), které se předkládají ve studovně 1. oddělení na třídě Milady Horákové 5/133, v Praze 6

— **Aktuální přehled archivních pomůcek k fondům a sbírkám** (PDF – 213 kB), které se předkládají ve studovně v sídle archivu v Praze na Chodovci.

— **Seznam archivních pomůcek zaslaných jinými archivy** (PDF – 250 kB). Na vyžádání ve studovně v sídle archivu v Praze na Chodovci.

— **Soupis dokumentů týkajících se povyšování obcí na městečka a města z fondů Národního archivu v letech (1832) 1856–1918.** Archiválie uvedené v tomto soupisu dokumentů se půjčují (pouze prezenčně) ve studovně Národního archivu v Praze na Chodovci. Soupis pramenů vznikl ve snaze přehledně zpřístupnit materiál uložený v několika fondech Národního archivu. V první řadě se jedná o spisy uložené ve fondu dostupné z: <http://www.badatelna.eu/fond/1834>

1096	1184	Ministerstvo hutního průmyslu a rudných dolů 1951 - 1965 Dostupné z: http://www.badatelna.eu/fond/4826
1208	967	Ministerstvo chemického průmyslu, 1951 - 1968 Dostupné z: http://www.badatelna.eu/fond/2042
1450	861	Ministerstvo informací - dodatky 1945 - 1953 Dostupné z: http://www.badatelna.eu/fond/1919
787	861	Ministerstvo informací 1945 - 1953 Dostupné z: http://www.badatelna.eu/fond/1919
178	871	Ministerstvo kultu a vyučování Vídeň 1888 - 1918 Dostupné z: http://www.badatelna.eu/fond/4550
1574	871	Ministerstvo kultu a vyučování Vídeň, personální spisy vysokoškolských učitelů 1888 - 1918 Dostupné z: http://www.badatelna.eu/fond/4550
933	871	Ministerstvo kultu a vyučování Vídeň, presidium, 1888 - 1918 Dostupné z: http://www.badatelna.eu/fond/4550
1451/1-2	867	Ministerstvo kultury 1953 - 1956 Dostupné z: http://www.badatelna.eu/fond/1926
1203	761	Ministerstvo lesů a dřevařského průmyslu 1951 - 1960

Národní archiv - Ministerstvo informací

Základní informace

Informace o fondu

Inventář

Název archivu:	Národní archiv		
Číslo fondu/sbírky:	861		
Název fondu/sbírky:	Ministerstvo informací, Praha		
Značka fondu/sbírky:	MI		
Datace:	1945 - 1953		
Původce:	Organizace a vnitřní chod ministerstva, osvětová a kulturní politika státu, znárodnování polygrafického průmyslu a budování národních podniků, právní úpravy vydavatelské a publikační činnosti, tisk, film, rozhlas, divadla, hudební a taneční tělesa, osvětová činnost, svazy, spolky, kulturní a osvětové domy, společnosti, památková péče, kulturní styky se zahraničím		
Metráž (bm):	Nezpracováno	Zpracováno	Inventarizováno
	0.5	79	79
Jazyk:	čeština		
Místo vzniku:	Praha		
Tématické skupiny:	Ústavní orgány, ústřední úřady, jejich odborná zařízení, celostátní (federální po 1.1.1969)		

Mg. Šárka Gmíterková
Litevská 2570
272 01 Kladno

V Brně dne 2. 9. 2015

Věc: Žádost o přístup do nezpracovaných fondů písemných archiválií NFA

Vážená paní Dvořáková,

dovoluji si Vás tímto požádat o schválení přístupu do nezpracovaných fondů písemných archiválií NFA. Pro svou disertační práci s názvem *Od Kristiána k Zachovi: Oldřich Nový 1935 - 1969* bych ráda prostudovala některé materiály týkající se organizace kinematografického oboru na přelomu 40. a 50. let; zejména tedy fondy týkající se Filmové rady a dále složky dosud nezpracovaného fondu Ústředního ředitelství ČSF- zejména ty, které reflektují činnost tvůrčích kolektivů v letech 1949 až 1951.

Můj disertační projekt je v tuto chvíli nastavený jako analýza transformace hvězdného obrazu a osobnosti Oldřicha Nového z prvorepublikové a protektorátní hvězdy do poněkud skrytější hvězdné podoby. Jako takový si klade za cíl zejména hlubší porozumění problematice prvorepublikové herecké slávy, která se znárodněním kinematografie nevymizela, ale proměnila se v ne tak nápadné podoby; dále rozšířit převládající diskurz o herectví o interdisciplinární pohled, spojující kinematografii a divadlo s recepční a produkční stránkou filmové tvorby a konečně testovat platnost stávajících termínů metodologie výzkumu hvězdných systémů (star studies).

Předem Vám děkuji za Váš čas a spolupráci a přeji hezký den,
Šárka Gmíterková

Archivní fondy

➤ Zpracované

- K těmto fondům existují tzv. badatelské pomůcky – dokumenty představující původce fondu (instituci, organizaci, spolek, osobnost) a jednotlivé položky, které fond obsahuje; rozdělených do kartonů a opatřených inventárními čísly či signaturami

➤ Nezpracované

- Neexistují k nim badatelské pomůcky
- Některé instituce je zpřístupňují pouze prostřednictvím oficiální žádosti, zašité institucí, v jejímž rámci badatelský či publikační projekt vzniká (OPA NFA)
- Je zapotřebí mít ujasněnou představu o zkoumaném tématu a obrátit se na archiváře, aby z fondu dle svého uvážení vybral ty kartony a složky, které jsou pro daný badatelský projekt vhodné

Archivní instituce

- **NFA** – v OPA najdeme všechny materiály potřebné pro výzkum domácí kinematografie od počátku cca do roku 1957
- **Barrandov studio archiv (BSA)** – tematické plány, filmová výroba, dramaturgické posudky k námětům od poloviny 50.let výše
- **Literární archiv Památníku národního písemnictví (LA PNP)** shromažďuje, zpracovává, ochraňuje a zpřístupňuje doklady k vývoji literatury a knižní kultury v českých zemích včetně dokladů vážících se k životu, dílu a odkazu významných osobností české literatury a knižní kultury od 18. století do současnosti.
- **Archiv Národního muzea (Archiv NM)** – přes 1000 fondů a sbírek, jak osobních, tak fondů institucí (pražská divadla do roku 1945, svatováclavská liga atd.)
- **Všeodborový archiv** – materiály dokumentující vývoj domácího odborového hnutí
- **Archiv ČRo** – spisový archiv + nahrávky
- **Archiv ČT**
- **Sít' okresních a krajských archivů**

System hodnocení semináře

- K úspěšnému absolvování semináře je zapotřebí odevzdat oba úkoly a splnit dodatečná cvičení k odstranění chyb ve formálním zápisu
- Minimální zisk k absolvování předmětu je 7 bodů z maximálního počtu 15 bodů
- Za první úkol (5 až 8 NS) o oblíbeném filmu – 10 bodů; každý student dostane písemnou zpětnou vazbu
- Za práci se zvukovým záznamem a následné zpracování do písemného výstupu – 5 bodů

Známkování

- Zisk 15 – 13 bodů >> A
- Zisk 12 – 11 bodů >> B
- Zisk 10 – 9 bodů >> C
- Zisk 8 bodů >> D
- Zisk 7 bodů >> E
- 6 bodů a méně >> F
- Body budou postupně přibývat v poznámkovém bloku, známkování bude uzavřeno k 5. 2.

Zadání úkolu pro práci se zvukovým záznamem

- **Téma: Moji rodiče/prarodiče/příbuzní a kino**
- Vyberte si ze svého příbuzenského okruhu dva respondenty, s nimiž budete vést rozhovory o jejich vztahu ke kinematografii
- Možné otázky:
  - Jaký mají respondenti vztah k chození do kina? Chodí často/málo; s kým; při jaké příležitosti?
  - Jakému typu kina dávají přednost?
  - Měnil se jejich vztah ke kinu v průběhu let?
  - Jaká je jejich první vzpomínka spojená s kinem?
  - Jaký filmový zážitek považují za nejsilnější a proč?

Zisk 5 bodů za:

- ▶ Dodržení formálních pravidel
- ▶ Dodržení rozsahu 5 až 8 NS
- ▶ **Vztažení výpovědi k nějakému širšímu kontextu, který bude podložený zdrojem:**
  - ▶ Skrz zmíněné filmy – jsou zážitky a významy, které si respondenti s filmem spojují, v souladu např. s jejich kritickým hodnocením/hodnocením dalších diváků?
  - ▶ Skrz prostor kina – jsou zážitky a hodnoty, které si s daným typem kina respondenti spojují, v souladu s tím, jaké typy zážitků a hodnot by měly podle odborných textů/článků v periodických publikacích splňovat?
  - ▶ Skrz specifický kontext projekce - šlo o školní projekce, nepřístupné filmy, festivalové zážitky?
- ▶ Dodržení formálních náležitostí spojených s metodou orálně historického výzkumu (odkazování na zdroj, podoba zápisu v přehledu zdrojů, přepis rozhovoru jako součást dokumentační přílohy)
- ▶ Stylistická a jazyková stránka
- ▶ V případě prvního a posledního bodu je tolerance 3 chyb

-
- Nezapomeňte vyplnit své hodnocení v předmětové anketě – předem děkuji za vaše připomínky a komentáře!
  - Konzultace ve zkouškovém období – Středy 15:30 – 17:00 (od 2. 1. do 14. 2.)

